

ANDMEHALDUSE JUHISED

Andmekirjelduse juhis

Lisa 1 andmekirjelduse standard

Mai 2022

Version 2.0

Dokumendi ajalugu

ver	muutuse sisu	autor	kuupäev
1.0	Juhise aluseks on 2019 –2020. a koostatud juhise „Eesti andmehalduse metoodikaprojekt. Andmekirjelduse juhise“. Selle üheks osaks on Lisa 2 Andmekirjelduse standard	Raivo Ruusalepp, Kuldar Aas, Siim Aben, Veiko Berendsen	aug 2020
1.1	Versiooni 1.0 Lisa 2 Andmekirjelduse standard on tõstetud eraldi dokumendiks.	Veiko Berendsen	märts 2021
1.7	Sisse on viidud versioon 1.0 tagasiside ja RIHAKese arendusel tekkinud vajadused, täpsustatud DCAT võrdlus. MKM, STAT, RIA tagasisideks edastamine.	Kuldar Aas	aprill 2022
1.8	Sisse viidud v1.7 tagasiside kommentaarid ja parandused. Üle vaadatud MKM, RIA, SA. Keeletoimetatud. Edastamine andmete võrgustiku tagasisideks.	Kuldar Aas, Veiko Berendsen, Eero Vegmann, Reana Parve	mai 2022
2.0	Lõppversioon	Kuldar Aas, Veiko Berendsen	mai 2022

Kommentaarid standardi kohta on oodatud:
Statistikaamet (andmehaldus@stat.ee),
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (andmed@mkm.ee).

Sisukord

1	Sissejuhatus	4
1.1	Eessõna.....	4
1.2	Käsitlusala.....	4
1.3	Andmekirjelduse standardi kasutusjuhud.....	6
2	Andmekirjelduse komponendid ja kirjelduselemendid	8
2.1	Andmestik ja selle struktuursed osad.....	8
2.1.1	Üldist.....	8
2.1.2	Andmestiku kirjeldus.....	8
2.1.3	Andmestiku levituse kirjeldus.....	16
2.1.4	Andmebaasi tabeli kirjeldus.....	18
2.1.5	Andmeelemendi kirjeldus.....	19
2.2	Sõnastikud.....	22
2.2.1	Üldist.....	22
2.2.2	Andme- või ärisõnastiku kirjeldus.....	22
2.2.3	Andmesõnastiku termini kirjeldus.....	23
2.2.4	Ärisõnastiku termini kirjeldus.....	25

1 Sissejuhatus

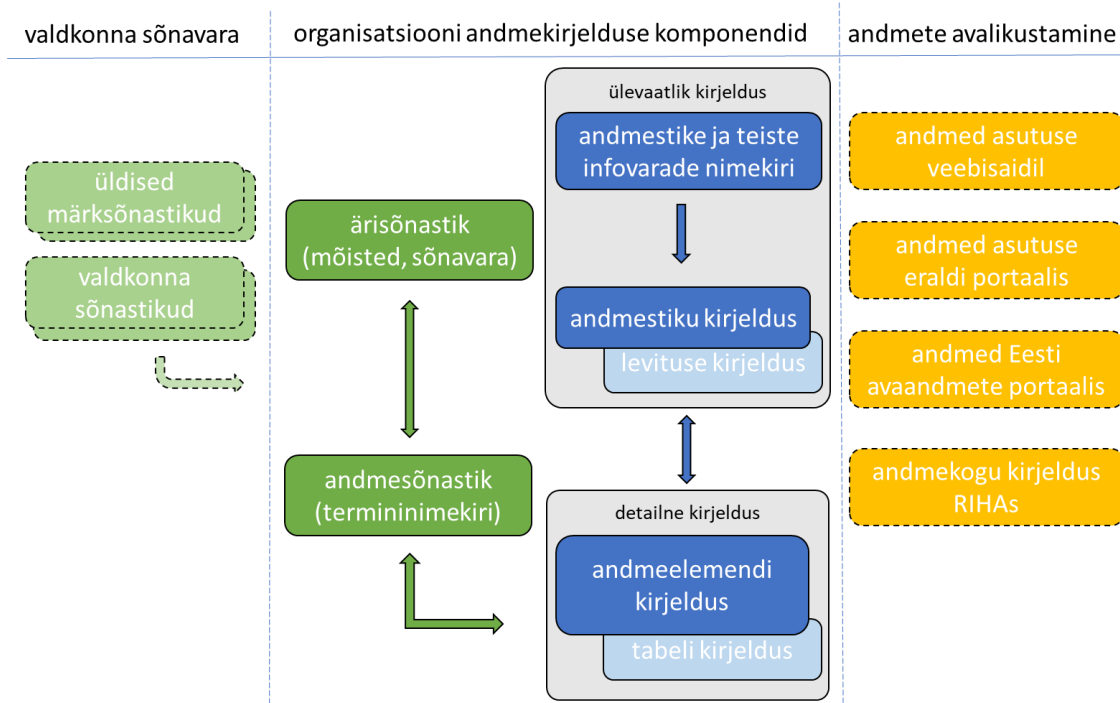
1.1 Eessõna

Käesolev andmekirjelduse juhise lisa 1 esitab andmekirjelduse standardi. Standard on loetelu kohustuslikest ja soovituslikest kirjelduselementidest, nende tähendusest näidetega ning tehnilistest ja semantilistest seostest. Standardi rakendamine organisatsioonis tagab andmekirjelduste kokkulepitud semantikaga masintöödeldavuse. See võimaldab liidestuste tegemist andmekirjelduste ja ka andmete vahetamiseks nii organisatsioonide vahel kui ka kesksete süsteemidega nagu riigi infosüsteemi haldussüsteem (RIHA) ja avaandmete teabevärv (avaandmed.eesti.ee).

Andmekirjelduse standardi väljatöötamisel on võimalikult palju kasutatud rahvusvahelist praktikat ja taotletud sellega semantilist ühildumist. Peamiseks rahvusvaheliseks aluseks on andmekataloogi sõnastiku ([Data Catalog Vocabulary \(DCAT\) - Version 2](#)) rakendusprofiil DCAT-AP ([DCAT Application Profile for data portals in Europe](#)). Lähtutakse standardi DCAT-AP 2.1.0 versioonist. Andmekataloogi sõnastiku paljud kirjelduselemendid on seotud kirjeldusstandardiga Dublin Core.¹ Dublin Core on ka Eestis üle võetud rahvusvaheline standard üldiseks inforessursside kirjeldamiseks.² Samuti toetavad nii Dublin Core kui DCAT lingitud andmete kasutuselevõttu. Rahvusvahelise praktika kasutamine võimaldab kirjeldusi vahetada rahvusvaheliselt ning vähendab standardi pikaajalise haldamise kulusid.

1.2 Käsitlusala

Standard käsitleb organisatsiooni andmekirjelduse komponente. Komponentide vahelised seosed on esitatud Joonis 1, näidates ära andmekirjelduse koostamisel kasutatava sõnavara lähtekohad ning mitu andmete ja andmekirjelduste esitamise ehk avaliku kasutamise kohta.

Joonis 1: Standardi käsitlusalas olevad andmekirjelduse komponendid

¹ [Dublin Core Metadata Innovation \(DCMI\)](#)

² [EVS-ISO 15836-1:2019 Informatsioon ja dokumentatsioon. Dublin Core'i metaandmelemendid. Osa 1: Põhielemendid](#)

Andmestiku kui terviku ülevaatlikuks kirjeldamiseks esitab standard kaks kirjelduskomponenti – andmestik (dcat:Dataset) ja levitus (dcat:Distribution). Andmestikud on DCATis korrastatud kataloogi, millele vastab joonisel 1 andmestike ja teiste infovarade nimekiri. Andmestiku kirjeldus võimaldab anda üldise ülevaate andmestiku sisust ja ulatusest, haldamisest ja kasutustingimustest, andmestikuga seotud osapooltest ja teistest andmestikest ning esitab andmete piirdaatumid. Seeläbi tagab kirjeldus andmestiku leitavuse ja eristatavuse suuremas kataloogis (RIHA, avaandmete teabevärv, asutuse andmekataloog). Samuti on standardisse sisse toodud levituse mõiste ja kirjeldus. DCAT standardi järgi on levitus konkreetse struktuuris ja vormingus terviklik või osaline väljavõte andmestikust. Levituse kirjeldus võimaldab edasi anda täpsemat teavet andmestiku taaskasutamise viiside ja tingimuste kohta. Tehniliselt kasutatakse levituse kohta ka terminit serialiseerimine.

Standardi teine loogiline osa on **andmestiku sisu detailne kirjeldus**. Selle kirjelduskomponendi aluseks on relatsioonilise andmebaasina³ hallatava andmestiku tabelite ja veergude kirjeldus. Tabelites ja veergudes esitatud andmemudel peegeldab andmeelemente, kuigi andmebaasi füüsiline andmemudel võib loogiliselt olla väga teistsugune. Tabeli kirjeldus on kasutusel üksnes grupeeriva tehnilise olemina, mis esitab andmebaasi mudeli konteksti üksikute tabeli veergude kohta. Need veerud ongi selles kontekstis andmeelemendid. Üksikute veergude kirjeldus võimaldab lähemalt avada kirjeldatava andmeelemendi sisu ning anda edasi tehnilisi parameetreid (kasutatud loendid, andmetüübid jms).⁴ Andmeelementide kirjeldus võimaldab täpselt aru saada andmete sisust ning just selles veerus olevaid andmeid taaskasutada, luues nende kasutamiseks vajalikud päringud ja/või andmeteenused.

Standardi kolmandaks osaks on **andmesõnastik**. Andmesõnastik on ühelt poolt terminite nimekiri ning teiselt poolt esitab terminitena andmeelementide nimetused (pealkirjad). Andmeelement võib olla tähistatud tähendust omava ja arusaadava sõnaga, aga võib olla ka akronüüm, lühend või muu sõne, mis on masinloetav, kuid pole lisaselgitusteta mõistetav. Andmesõnastiku termin on praktiline siduda vahetult andmeelemendiga. Andmeelemendil on tähis, mis võib olla mingi lühend ning sageli on andmemudel ja seega ka tähis inglise keelne, millele on lisatud mitmesugust teavet sisaldav kirjeldus. Andmesõnastiku terminil on selle sõnaline tähis ehk nimi, millele on vahest lisatud määratlus või selgitus. Need on sisuliselt omavahel seotud või seostatavad, kuid oluline on see, et andmeelemendi tähis ja kirjeldus on andmebaasis, kuna andmeelemendi nimetus ja määratlus on andmesõnastikus ning andmeelemendi kirjeldus andmebaasis võib sisaldada sõnu, millest andmesõnastiku termin moodustub. Lisaks on andmesõnastiku terminid soovitatav luua konteksti avavalt, mis tähendab, et need on pigem liitterminid või terved terminifraasid. Andmesõnastiku terminites kajastuvad mõisted, mille kohta need terminid käivad.

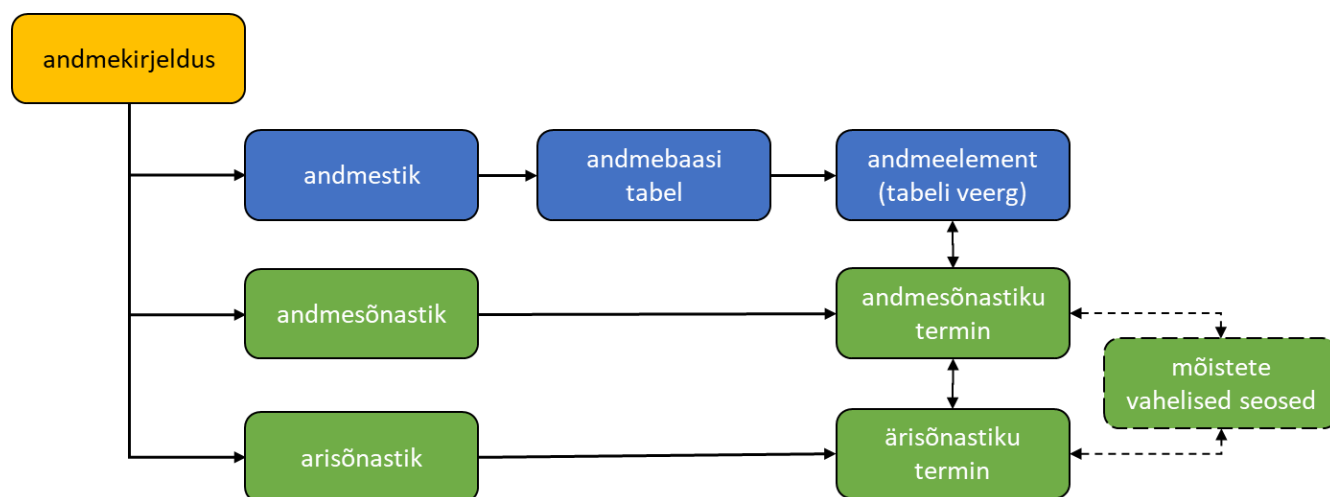
Standardi neljas osa on **ärisõnastik**, mis esitab valdkonnas või organisatsioonis kasutatavad mõisted ning nende tähistamiseks kasutatavad sõnad ehk terminid ja võimaldab mõistelist arusaamist kasutatavast sõnavarast. Ärisõnastik on organisatsiooni (või organisatsioonide üleselt kokku lepitud) sõnavara. See on mõistete ja terminite kogum, mida kasutatakse asutuses igapäevaselt rääkides või mis on kasutusel õigusaktides või tehnoloogias. Ärisõnastik peaks olema organisatsiooni tegevuste ja andmete kohta piisavalt täielik. Samas peaks see olema mõisteid piisavalt üldistav (laiemad ja grupeerivad mõisted) ja detailiseeriv (kitsamad ja seotud mõisted) ning lisaks veel ohjama sõnavara. Sõnavara ohjamine tähendab ka seda, et mõisted, eriti põhimõisted, peaksid olema määratletud. Ärisõnastikke võib asutusel olla üks või mitu, samuti kasutab ärisõnastik termineid valdkonna sõnastikest või üldistest märksõnastikest, kui viimased on olemas.

³ Käesoleva standardi andmeelementide kirjelduse osa on piiratud ainult relatsiooniliste andmebaasidega. Edaspidi on võimalik standardi laiendamine ka teistes vormingutes loodavate ja hoitavate andmestike sisu kirjeldamiseks.

⁴ Infotehnoloogias kasutatakse tabelite ja veergude kohta termineid klassid, objektid, olemid ning neid kirjeldavaid metaandmed elemente nimetatakse atribuutideks. Infotehnoloogia sõnastiku standard ISO 2382-17 „Andmebaasid“ määratleb, et atribuut on „nimeline olemi omadus“ ning atribuudi väärtus on selle „atribuudi konkreetne eksemplar“, tuues näite: „Sinine on atribuudi värvus väärtus.“

Ärisõnastik, andmesõnastik ja andmestiku andmeelemendid seotakse kokku, koostades **tervikliku andmekirjelduse** (Joonis 2: Tervikliku andmekirjelduse koostamisel komponentide vahel toimivad seosed.). Sisu ja tehnoloogiat ühendab selles andmeelement, mille abil organisatsiooni mõistete maailma ja realselt juurutatud andmebaaside andmemudeleid on võimalik sisuliselt mõista ja tehniliselt siduda.

Andmekirjelduse standard võimaldab kirjeldada eraldi ärisõnastikku, andmesõnastikku. Sõnastikud on oluline semantilise veebi komponent. Sõnastike olulisus seisneb peamiselt selles, et need muudavad nii tehnilistele kui mittetehnilistele töötajatele andmed arusaadavaks ja kasutatavaks. Teisisõnu aitavad need andmeid linkida ja taaskasutada.

Joonis 2: Tervikliku andmekirjelduse koostamisel komponentide vahel toimivad seosed.

Andmestiku kui terviku kirjeldus, samuti levituse kirjeldus, luuakse üldjuhul eraldi. Selle saab luua nii enne muud kirjeldust kui hiljem. Andmestiku pealkirjastamine, märksõnade ja valdkonna lisamine nõuavad andmete sisulist tundmist.

Andmeelemendi (veergude, samuti tabelite) kirjeldusi võib luua ärisõnastiku koostamisest eraldi. Samas on andmeelementide kirjeldamiseks ja andmesõnastiku koostamiseks vajalik vähemalt esialgsel kujul asutuses kasutatava sõnavara tundmine, aga see sõnavara ongi osa ärisõnastiku mõistetest ja terminitest.

1.3 Andmekirjelduse standardi kasutusjuhud

Standardi peamiseks kasutusjuhiks on organisatsioonis andmekirjelduse koostamine enda tarbeks, et oleks parem ja selgem arusaam, mis andmed organisatsioonil on. Ehk teisisõnu, et andmed oleksid hõlpsamini leitavad

Standardi teiseks kasutusjuhiks on andmekirjelduste vahetamine RIHAKese⁵ rakenduse ja RIHA vahel. 2022.–2023. aasta jooksul juurutatakse standard mõlemas rakenduses. Selle tulemusena on organisatsioonidel võimalik kasutada RIHAKese rakendust standardile vastava andmekirjelduse koostamiseks. RIHAKe automatiseerib osa andmeelementide ja tabelite kirjelduse koostamisest. RIHAKeses koostatud kirjeldusi on omakorda võimalik automaatselt edastada RIHAsse.

Standardi kolmandaks kasutusjuhiks on organisatsioonis enda vahenditega loodud andmekirjelduste vahetamine RIHA süsteemiga. Juhul kui organisatsioonis on juba kasutusel andmekataloog või andmekirjelduse lahendus, võimaldab standardi juurutamine selles koostatud kirjeldusi ekspordida

⁵ RIHAKe on rakendus, milles organisatsioonid saavad luua andmestiku üldise kirjelduse, skaneerida relatsioonilise andmebaasina hallatava andmestiku füüsilist mudelit, tuvastada tabelite ja veergude (andmeväljade) olemasolevad metaandmed ning rikastada neid sisulise tähendusega, ehk siduda organisatsioonis kasutatavate mõistetega.

RIHAsse. Sarnaselt on võimalik ka RIHAs avalikustatud andmekirjelduste automaatne pärimine ja taaskasutus organisatsioonide süsteemides.

Standardi neljandaks kasutusjuhiks on peamiselt andmestiku ja levituse kirjelduste kasutamine avaandmete portaalis. Kuna andmestiku tasandi kirjeldus on loodud DCAT-AP-ga ühilduvana, siis võimaldab see vahetada – kasutades näiteks OAI-PMH andmevahetusprotokoll⁶ – andmeid Euroopa avaandmete portaaliga.⁷

Lisaks eelnevalt mainitud kasutusjuhtudele on standardi rakendamine võimalik ka teistes olukordades. Näiteks andmestike kirjelduste ühtlustamisel avaandmete teabevärava ja RIHA vahel või asutuste vahelises andmekirjelduste edastamises ja vahetamises.

⁶ [Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting](#)

⁷ data.europe.eu

2 Andmekirjelduse komponendid ja kirjelduselemendid

2.1 Andmestik ja selle struktuursed osad

2.1.1 Üldist

Andmestiku tervikkirjeldus on hierarhiline ning koosneb järgmistest osadest.

- Andmestiku kirjeldus: suurema andmekogumi üldine kirjeldus, mis võimaldab andmestikku leida ja saada selle sisust ülevaade.
- Levituse kirjeldus: andmestikust tehtud täieliku või osalise väljavõtte kirjeldus, mis sisaldab lisaks andmestiku kirjeldusele kasutustingimusi käsitlevat infot.
- Tabeli kirjeldus: relatsioonilistes andmebaasides realiseeritud andmestike tabelite tehniline kirjeldus; tabel on selle standardi mõttes grupeeriv olem, mis võimaldab omavahel siduda tabeli veergudes olevate üksikute andmeelementide kirjeldused.
- Andmeelemendi kirjeldus: üksiku andmeelemendi (tabeli veeru) detailne kirjeldus, mis võimaldab aru saada selle täpsest sisust ja tehnilisest tüübist.

Märkus: Andmestiku ja selle levituste, tabelite ja andmeelementide kirjeldused ei ole praeguses standardis omavahel terviklikku masintöödeldavust võimaldavalt seotud, näiteks identifikaatorite ja viidete abil. Selle asemel defineeritakse hierarhilised seosed – tabeli kuuluvus andmestikku, andmeelemendi kuuluvus tabelisse – läbi JSON-vormingu hierarhilise struktuuri.

2.1.2 Andmestiku kirjeldus

Andmestik on terviklikult identifitseeritav ja hallatav andmete kogum. Andmestik võib olla terve õiguslikult kehtestatud andmekogu või ka infosüsteem. Samas on võimalik nii andmekogusid kui infosüsteeme hallata sisuliselt või tehniliselt määratletud ja eristatavate osade kaupa, mida võib nimetada alamandmestikeks.

Andmestikku määravad kriteeriumid on peamiselt selle eraldi õiguslik olemasolu või organisatsiooniline või tehniline hallatavus.

Andmestiku kirjeldus põhineb suures osas standardi DCAT-AP 2.1.0 versioonil. Lisatud on RIHAKese, RIHA või avaandmete teabevärava jaoks vajalikke kirjelduselemente.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
1	pealkiri	Andmekogu korral on andmestiku pealkirjaks selle pidamist reguleerivas õigusaktis toodud ametlik nimetus.	1..1	Andmekogu: Ehitisregister; Sadamaregister. Tabel/kuup: Elussünnid sünnikuu ja asutusüksuse järgi; Maksu- ja	4.4.1 Title	dct:title / rdfs:Literal

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
		Muu andmestiku puhul selle praktikas kasutatav täielik nimetus. Andmestike korral, mis on avaldatud tabelid, tuleb pealkirjastamisel lähtuda tabelite pealkirjastamise reeglitest.		Tolliameti maksuvõla dünaamika 2017–2021		
2	kirjeldus	<p>Andmete sisuline lühikirjeldus ja andmetega seotud üldiste eesmärkide kirjeldus.</p> <p>Andmekogu kirjeldus on selle asutamise õigusaktis toodud andmete kogumise eesmärk ja andmestiku sisu kirjeldus.</p> <p>Märkus: mitte segi ajada elemendiga „koostamiseesmärk“, mille abil kajastatakse (organisatsiooni) funktsioone ja tegevusi, mille käigus andmed tekivad.</p>	1..1	Keskkonnaregister on loodusvarade, looduspärandi, keskkonnaseisundi ja keskkonnategurite andmeid sisaldav riigi põhiregister. Keskkonnaregistri eesmärk on koondada kogu keskkonnaandmestik ühte registrisse, seostades selle kaudu kõik keskkonnaandmed ajas ja ruumis ning anda neile õiguslik tähendus, tagades sellega andmestiku usaldatavuse nii rahvusvahelisel kui siseriiklikul tasandil.	4.4.1 description	dct:description / rdfs:Literal
3	lühinimetus	<p>Andmestikule viitamisel kasutatav lühinimetus, mis on sageli akronüüm.</p> <p>Kui andmestik on juba RIHAs kirjeldatud, kasutatakse RIHA lühinimetust.</p> <p>Märkus: lühinimetuse mõiste on RIHAs juba kasutusel. RIHA edasise arendamise käigus (2022–2023) vaadatakse üle ja vajaduse korral täpsustatakse lühinimetusele</p>	1..1	ametipalk (Statistikaameti palkade andmestik); haudi (Muhu valla kalmistute andmekogu)	-	-

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
		kohalduvad reeglid, sh lühinimetuse riigiülese unikaalsuse nõue.				
4	õiguslik alus	<p>Andmestiku loomise ja haldamise aluseks oleva õigusakti nimetus ja viide.</p> <p>Olemasolul õigusakti nimetus ja viide (URL) Riigi Teatajas. Kui õigusakt ei ole Riigi Teatajas avaldatud, lisatakse organisatsiooni kodulehel avaldatud õigusakti viide (URL).</p> <p>Märkus: kirjeldusse ei kanta kaudselt andmestiku aluseks olevaid õigusakte (näiteks: avaliku teabe seadus, Eesti Vabariigi põhiseadus), vaid ainult otseselt andmestiku aluseks olevaid seaduseid või määruseid.</p>	0..n	<p>Valga valla jäätmevaldajate registri põhimäärus https://www.riigiteataja.ee/akt/407062018011</p> <p>Märkus: Riigi Teatajas on võimalik esitada viide hetkel kehtivale tervikteksti versioonile: https://www.riigiteataja.ee/akt/115032019011?leiaKehtiv. Eelistada tuleb viitamist konkreetsele tervikteksti versioonile.</p>	4.4.3 is referenced by	dct:isReference dBy / rdfs:Resource
5	valdkond	<p>Andmestiku valdkond Eesti märksõnastiku (EMS, https://ems.elnet.ee/) alusel.</p> <p>Märkus: avaandmete portaalil on EMSi valdkonnad seotud seal olevate valdkondadega, mis ühilduvad Euroopa andmeportaali valdkondadega.</p>	1..n	haridus pedagoogika	4.4.2 theme / category	dcat:theme, subproperty of dct:subject / skos:Concept
6	märksõna	EMSist võetud üks või mitu märksõna.	0..n	jäätmekäitlus; liikluskorraldus	4.4.2 keyword / tag	dcat:keyword / rdfs:Literal
7	märksõna URI	Märksõna viide URI-vormingus.	0..n	https://ems.elnet.ee/id/EMS016903	-	-

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
		Märkus: RIHAKE täidab kirjelduselemendi peale märksõna valimist automaatselt EMS-püsiviitega.				
8	tüüp	Kirjeldatava andmestiku tüüp Dublin Core Type Vocabulary ⁸ loendi alusel. Märkus: vaikimisi on kirjelduselemendi väärtuseks "dataset" ehk andmestik, saab kasutada ka muud väärtust, näiteks "text" või "picture".	0..1	Dataset	4.4.3 Type	dct:type / skos:Concept
9	keel	Andmestikus kasutatud keel(ed). Kui kirjeldus pole täidetud, eeldatakse vaikimisi eesti keele kasutamist. Andmevahetuses kasutatakse ISO 639-2 standardi alusel defineeritud kolmetähelisi keele koode. ⁹ Märkus: RIHAKese kasutajaliides võimaldab keelte valimist keele nimetuse järgi. ISO 639-2 vormingusse teisendamine toimub rakenduses automaatselt.	0..n	est, ukr	4.4.3 language	dct:language / dct:LinguisticSystem
10	omanik	Andmestiku teabevaldaja (organisatsiooni) täielik nimetus. Andmekogu kirjeldamisel märgitakse vastutava töötleja nimetus, muude andmestike korral selle	1..1	Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium; Kihnu vallavalitsus	4.4.2 publisher	dct:Publisher / foaf:Agent.

⁸ [DCMI Type Vocabulary \(2012-06-14\)](#)

⁹ [ISO 639-2:1998 Codes for the representation of names of languages — Part 2: Alpha-3 code](#)

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
		<p>organisatsiooni nimetus, kes tegelikult sisuliselt andmeid haldab.</p> <p>Märkus 1: RIHAKE täidab andmestiku omaniku kirjelduse automaatselt kirjeldajaga seotud organisatsiooni nimetusega.</p> <p>Märkus 2: kahtluse korral, kas haldaja on IT-asutus või andmestikuga seotud avalikku ülesannet täitev asutus, märkida viimane.</p>				
11	kontaktpunkt	<p>Andmestiku kontakt: organisatsioon või üksikisik ning alamelementidena kontaktandmed.</p> <p>Märkus: kasutatakse vCard ontoloogiat¹⁰, millest omakorda on kasutusel neli alamelementi (nimi, ametikoht, e-posti aadress, telefoninumber)</p>	0..n ¹¹	Jüri Tamm, andmehaldur, jyri.tamm@mmit.ee, 6789012	4.4.2 contact point	dcat:contactPoint / vcard:Kind
11.1	kontakti nimi	Kontaktisiku täisnimi. Igas kontaktisiku kirjes peab sisalduma täpselt üks nimi	1..1	Jüri Tamm	-	vcard:fn / rdfs:Literal
11.2	kontakti e-posti aadress	Kontaktisiku e-posti aadress. Igas kontaktisiku kirjes peab sisalduma vähemalt üks kahest, kas e-posti aadress või telefoninumber.	1..1	jyri.tamm@mmit.ee	-	vcard:hasEmail / rdfs:Literal

¹⁰ [vCard Ontology - for describing People and Organizations \(22 May 2014\)](#)

¹¹ Kontaktpunkti alamelementide kohustuslikkus ja korduvus kehtivad ühe kontakti kontekstis. Näiteks võib igas kontakti kirjes olla täpselt üks nimi, samas ei pruugi andmestiku kirjelduses kontakt olla üldse kirjeldatud (kontakti element ei ole kohustuslik) või on kirjeldatud mitu kontakti (kontakti element on korduv).

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
11.3	kontakti telefoninumber	Kontaktisiku telefoninumber. Igas kontaktisiku kirjes peab sisalduma vähemalt üks kahest, kas e-posti aadress või telefoninumber.	0..1	678 9012	-	vcard:hasTelephone / rdfs:Literal
12	veebisait	Viide, millelt on andmestikule veebi juurepääs. Märkus: viide veebisaidile võib viia otse andmestikuni, kuid võib olla ka viide kohale, kus andmestikku on üldiselt kirjeldatud või kust saab juurdepääsu taotleda või kus tuleb end autoriseerida. Vrd ka levituse element „Viide“	0..1	http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/ https://haridus.saaremaavald.ee/huviharidus/	4.4.3 landing page	dcat:landingPage / foaf:Document
13	seotud tegevused	Loetelu organisatsiooni ülesannetest / teenustest, mille käigus andmestik tekib ja täieneb. Andmekogu korral sisestada selle asutamise õigusaktis toodud tegevused. Muude andmestike puhul või kui õigusakt tegevusi ei kajasta, organisatsiooni teabe/dokumentide liigitusskeemis toodud sobivad funktsioonid või sarjade aluseks olevad tegevused. Märkus: mitte segi ajada elemendiga „Kirjeldus“, milles esitatakse ülevaade andmestiku sisust (kogutavatest andmetest) ja andmekogumise eesmärkidest.	0..n	Lemmiklooma registreerimine; Hauaplatsi hooldaja määramine	4.4.2 was generated by	prov:wasGeneratedBy / prov:Activity

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
14	andmete päritolu	Teise andmekogu pealkiri, millest andmestiku andmed on päritud. Võimalusel tuleb kasutada teise andmekogu pealkirja ja sulgudes lühinimetust.	0..n	Tervise Infosüsteem (digilugu); Ehisregister (ehr); Siseriiklik aktsiisisaatedokumentide haldamise elektroonne süsteem (SADHES)	4.4.2 source	dct:source / dcat:Dataset
15	eelkäija	Teise andmekogu pealkiri, mis on olnud kirjeldatava andmestiku eelkäija. Võimalusel tuleb viitamisel kasutada nii teise andmekogu pealkirja kui lühinimetust.	0..n	Osoonikihti kahandavate ainete ja fluoreeritud kasvuhoonegaaside dokumendiregister (okad); Retseptikeskus (rets)	4.4.3 provenance	dct:provenance / dct:Provenance Statement
16	kasutusele võtmise kuupäev	Andmestiku pidamise algusaeg. See kattub enamasti andmestiku infosüsteemi kasutusele võtmise ajaga. Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP) ¹² Märkus: mitte segi ajada elemendiga „andmete piirdatumid“	1..1	2003-01-10	4.4.3 release date	dct:issued / rdfs:Literal typed as xsd:date, xsd:dateTime, xsd:gYear or xsd:gYearMonth
17	kirjelduse muutmiskuupäev	Andmestiku kirjelduse viimase muutmise kuupäev. Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP)	0..1	2020-05-25	-	-

¹² [ISO 8601-1:2019 Date and time — Representations for information interchange — Part 1: Basic rules.](#)

Kuupäeva sisestamise kuju rakendustes on sellest esitusvormingust erinev ning tavaliselt kujul PP-KK-AAAA.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
18	andmete piirdateumid	<p>Andmestikus sisalduvate andmete piirdateumid. See näitab, millist ajaperioodi andmed katavad.</p> <p>Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP/AAAA-KK-PP)</p> <p>Märkus 1: andmete piirdateumeid ei tohi segi ajada andmekogumise või -sisestamise piirdateumitega, samuti andmestiku kasutusele võtmise kuupäevaga.</p> <p>Märkus 2: algusdateumiks arvatakse kirje tegemise (dokumenteermise) fakti või aega, mitte seotud aeg minevikust (näiteks hoone ehitamine aastal 1882). Lõppdateumi märkimine on võimalik ja tarvilik ainult lõpetatud andmestike kirjeldamisel.</p>	0..1	<p>1993-11-05/2007-06-30</p> <p>1920/2000-02</p> <p>2005-11/</p> <p>/1940</p>	4.4.2 temporal coverage	dct:temporal / dct:PeriodOfTime
19	andmete uuendamise regulaarsus	<p>Andmestiku andmete uuendamise regulaarsus. Kirjelduselemendi väärtused võetakse ELi sageduste sõnastikust (EU Frequency Vocabulary)¹³.</p> <p>Täita juhul, kui andmete kogumine või loomine ei toimu pidevalt, vaid perioodiliselt.</p>	0..1	Kord aastas	4.4.3 frequency	dct:accrualPeriodicity / dct:Frequency

¹³ [EU Vocabularies – Controlled vocabularies – Frequency \(versioon 20190619-0\)](#)

2.1.3 Andmestiku levituse kirjeldus

Andmestiku levitus on andmestiku konkreetseks kasutusjuhukuks mõeldud terviklik või osaline väljavõte või kasutusmeetod. Levituse kirjeldus võimaldab edasi anda täpsemat teavet andmestiku vormingu ja taaskasutamise tingimuste kohta. Levituse kirjeldamisel lähtutakse standardi DCAT-AP 2.1.0 versioonist.

Märkus: RIHAKese, RIHA ja avaandmete teabevärava juurutustes ei eristata andmestiku ja levituse kirjeldust. Andmestik ja levitus on liidetud kokku ühtseks andmestiku kirjelduseks.

Märkus: DCAT-AP levituse kirjelduselemendid on peamiselt rakendatud avaandmete teabeväravas, v.a. kirjelduselement „kasutuslitsents“, mida kasutatakse ka RIHAKeses andmestiku kirjelduse juures.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
1	kasutuslitsents	Kogu andmestikule kohalduv kasutuslitsents, kui see on määratud. Elemendi täitmisel kasutakse Creative Commons'i litsentse. ¹⁴	0..1	CC BY-SA 4.0	4.5.2 licence	dct:license / dct:LicenseDocument
2	avalikustamise kestus	Kuupäev, millal levitus viimast päeva kättesaadav on. Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP) Märkus: elementi ei kasutata RIHAKeses	0..1	2025-06-31	4.5.2 availability	dcatap:availability / skos:Concept
3	andmete staatus	Element viitab levitatavate andmete kindlale kvaliteediseisundile. Avaandmete teabevärav eristab nelja staatust: valmis, ebasooviv, arenduses, mahavõetud.	0..1	valmis ebasooviv arenduses mahavõetud	4.5.3 status	adms:status / skos:Concept

¹⁴ [Creative Commons licenses](#)

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide	DCAT-AP viide	DCAT-AP URI / vahemik
		Märkus: elementi ei kasutata RIHAKESes.				
4	juurdepääs	Levituse juurdepääsetavust näitavate tunnuste loend. Avaandmete teabevärv eristab kolme juurdepääsu tasandit: avalik, piiratud, suletud. Märkus: elementi ei kasutata RIHAKESes.	0..1	avalik piiratud suletud	4.5.3 Rights	dct:rights / dct:RightsState ment
5	viide	Otsene viide (URL) portaalis või muus andmestikke avaldavas ressursis olevale levitusele. Märkus 1: mitte segi ajada elemendiga „Veebisait“. Kui „Veebisait“ viitab tervele portaalile või organisatsiooni kodulehele vms, siis „Viide“ otse konkreetsele andmestiku levitusele. Märkus 2: elementi ei kasutata RIHAKESes.	0..1	https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__infotehnoloogia__infotehnoloogia-leibkonnas/IT621	4.5.1 access URL	dcat:accessURL / rdfs:Resource
6	ajaline täpsus	Element viitab levituses sisalduvates andmetes minimaalsele eristatavale ajaperioodile. Märkus: elementi ei kasutata RIHAKESes.	0..1	tund ööpäev aasta	4.5.3 temporal resolution	dcat:temporalR esolution / xsd:duration

2.1.4 Andmebaasi tabeli kirjeldus

Andmebaasi tabel on andmekirjelduse detailse kirjelduse komponendi juures olev grupeeriv olem. Tabel seob veerud, mis on kirjeldatava relatsioonilise andmebaasi andmeelemendid.

Märkus: RIHAKese rakendus täidab tabeli kirjelduselemendid automaatselt andmebaasi skaneerimise käigus.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
1	nimetus	Tabeli tähis täpselt sellisel kujul, nagu see on esitatud relatsioonilises andmebaasis.	1..1	SYS_LOG EHITIS ISIK
2	schema	Andmebaasi skeemi nimetus, millesse tabel kuulub.	0..1	SYS RIHA RIHA_vana
3	andmehoidla	Tegelikult olemasoleva füüsilise andmebaasi nimetus, millesse tabel kuulub.	1..1	riha ehr rr
4	kommentaar	Tabeli kommentaar andmebaasis. Märkus: kommentaari on koostanud andmebaasi arendaja või andmebaasi administraator.	0..1	Ehitise üldandmete tabel
5	kirjelduse muutmise aeg	Tabeli kirjelduse viimase muutmise aeg. Märkus: RIHAKeses kattub viimase muutmise aeg andmebaasi viimase skaneerimise ajaga.	0..1	2022-03-17T10:10:34,9344

2.1.5 Andmeelemendi kirjeldus

Andmeelemendi kirjelduse moodustavad selle detailsed kirjelduselemendid. Andmeelemendi kirjeldus võimaldab aru saada elemendi sisust, tähendusest ja seostest teiste andmeelementidega. Standardis toodud andmeelemendi kirjeldus on eelkõige mõeldud selleks, et relatsioonilise andmebaasi tabelite veerge oleks võimalik kirjeldada andmeelementidena ning moodustada kirjeldatud andmeelemendist andmesõnastiku kirje, nii et kirjeldatud andmeelementidest moodustub andmesõnastik.

Standardis on kirjelduselementide vajalik miinimum esitatud RIHAKese rakenduse vaatest. Esitatud on kirjelduselemendid andmeelemendi sisuliseks identifitseerimiseks, omavaheliseks seostamiseks ning andmesõnastikuga sidumiseks. Asutustes hallatav andmeelementide kirjeldus võib olla laiem, sh sisaldada põhjalikumat teavet andmeelemendi tehnilise realisatsiooni, seotuse kohta ärireeglitega ja andmekvaliteedinõuete kohta (korduvus, kohustuslikkus, vaikeväärtused, täitmise reeglid jne).

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
1	tähis	Andmeelemendi tehniline tähis andmebaasis (veeru nimi). Tähis võib olla täheline, numbriline, muu lühend või akronüüm. Tähis on eelistatult semantiliselt arusaadav, kuid ei pruugi seda olla. Märkus: andmeelemendi tähise loeb RIHAKe andmebaasi skaneerimise käigus automaatselt.	1..1	algus_kpv haridus eluk_EHAK jt28
2	GUID	Andmeelemendi globaalselt unikaalne identifikaator. Märkus: Andmeelemendi GUIDi loob RIHAKe automaatselt.	0..1	123e4567-e89b-12d3-a456-426655440000
3	URI	Nimest, aadressist või tähisest koosnev URI, mis viitab andmeelemendile ainuliselt. Märkus: Andmeelemendi URI loob RIHAKe automaatselt.	0..1	http://rihake/70001234/ebis/andmehoidla2/schema1/table13/section
4	kirjeldus	Kasutajale mõeldud andmeelemendi sisu, tähenduse, ärireegli ja/või tehniline selgitus. Märkus: Andmeelemendi kirjelduse loob RIHAKe andmebaasi skaneerimise käigus automaatselt (kui see on andmebaasis olemas).	0..1	Püsielukoht: elukoht, kus isik veedab enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
8	seotud loend	<p>Andmeelemendi täitmisel kasutatud mujalt saadud väärtuste, loendi, koodiloendi või klassifikaatori nimetus või tähis.</p> <p>Loendid on tunnuste (muutujate) nimekirjad, mille hulgast saab valida sobiva väärtuse. Loendid võivad olla muudetavad või mittemuudetavad.</p> <p>Märkus: RIHAKese kasutajaliideses saab kasutaja valida süsteemi sisestatud loendite hulgast sobiva, RIHAKese-sisene viide klassifikaatorile sisestatakse automaatselt.</p>	0..1	EHAK Maade klassifikaator Anesteesia liigid
9	seotud loendi URI	<p>Viide seotud loendi URI-le, esitatakse URI-vormingus.</p> <p>Märkus: URI võib viidata nii andmetele samas andmestikus kui ka välistele andmetele.</p>	0..1	https://estat.stat.ee/codelists/codelist/AK2008ap http://pub.e-tervis.ee/classifications/Anesteesia%20liigid/1
10	andmetüüp	<p>Andmeelemendi andmetüübi tähis algses andmebaasis</p> <p>Märkus: Andmeelemendi andmetüübi loob RIHAKe andmebaasi skaneerimise käigus automaatselt.</p>	1..1	int4(10) varchar(255) uuid
11	staatus	<p>Andmeelemendi kirjeldatavuse ja kasutatavuse staatus.</p> <p>Kasutatakse selleks, et piiritleda kirjeldatavate elementide hulka ning mitte kirjeldada neid elemente, milles olevatel andmetel pole sisulist tähendust või ei ole andmeelement üldse tegelikult kasutusel.</p> <p>Märkus: RIHAKeses on staatusel kolm võimalikku väärtust: „KIRJELDATAV“, „EI KIRJELDATA“, „EI OLE KASUTUSEL“.</p>	0..1	KIRJELDATAV EI KIRJELDATA EI OLE KASUTUSEL
12	kirjelduse muutmise aeg	Andmeelemendi kirjelduse viimase muutmise kuupäev ja kellaeg.	0..1	2022-03-17T10:10:34,9344

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
		Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP) Märkus: Kirjelduselemendi täidab RIHAKE automaatselt.		
13	on primaarvõti	Kirjelduselement näitab, kas kirjeldatav andmeelement (tabeli veerg) on andmebaasi tabeli primaarvõti. Märkus: Andmeelemendi primaarvõtme staatuse loob RIHAKE andmebaasi skaneerimise käigus automaatselt.	0..1	false true
14	viide primaarvõtmele	Kirjelduselement esitab viite andmeelemendiga seotud primaarvõtmele. Märkus: Andmeelemendi primaarvõtme staatuse loob RIHAKE andmebaasi skaneerimise käigus automaatselt.	0..1	riha.comment_id.comment
15	seotud andmesõnastiku termin	Andmesõnastikus esitatud termin.	0..1	majandustegevuse alustamise kuupäev; diiselrongi vaguni alaliik; müügipakkumise number; ehitise suletud netopind
16	seotud andmesõnastiku termini URI	Viide andmesõnastiku termini URI-le, esitatakse URI-vormingus.	0..1	http://rihake/70006317/DD/89c0607b-2940-4b67-8783-2817c92c2ce4/term1234

2.2 Sõnastikud

2.2.1 Üldist

Andmekirjelduse standard esitab kirjelduselemendid andme- ja ärisõnastiku ning nendes sisalduvate terminite kirjeldamiseks.

Andme- ja ärisõnastiku kirjeldus on kirjelduselementide mõttes lähedane, kuid erinev sõnastike tüüpide vaatest. Andmesõnastik on eelkõige terminite nimekiri, milles termin, mis on sageli liitsõna või terminifraas, mis termin väljendab tähistatava elemendi taga olevat mõistet. Ärisõnastikus on mõisted omavahel seostatud, näidatud on mõiste eelistermin ja seosed ning üldjuhul on antud mõiste määratlus või tähenduse selgitus. Ärisõnastikus on mõistete vahelised seosed hierarhilised, sisulised (assotsiatiivsed) või grupeerivad.

2.2.2 Andme- või ärisõnastiku kirjeldus

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
1	nimi	Sõnastiku pealkiri. Soovitav on sõnastik pealkirjastada nii, et selles on ka viide sõnastikku haldavale organisatsioonile. Märkus: RIHAKESes on kasutusel "Nimetus".	1..1	Kultuuriministeeriumi andmesõnastik
2	kirjeldus	Sõnastiku kirjeldus, mis selgitab lahti selle kasutusvaldkonna või ulatuse.	1..1	Spordi, loomemajanduse ja etendus kunstide valdkondade andmestike andmesõnastik
3	URI	Vastavalt kokkuleppele konstrueeritud viide URI-vormingus. Märkus: sõnastiku URI täidab RIHAKE automaatselt, viide võetakse andmesõnastike jaoks kasutusele koos RIHAKESE juurutamisega.	0..1	http://rihake/70006317/BV/12c6725b-3778-a5ab-7445-2635d99ea4e7
4	omanik	Sõnastikku haldava organisatsiooni nimi.	1..n	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
5	seotud sõnastiku nimi	Viide sõnastikus kasutatavatele teise sõnastiku pealkirjale.	0..n	Statistikaleksikon EVS-ISO 5127:2017 Informatsioon ja dokumentatsioon. Põhialused ja sõnastik

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
		Märkus: andmesõnastik viitab üldjuhul ärisõnastikule, ärisõnastik nii andmesõnastikule kui ka valdkonna sõnastikule või üldisele märksõnastikule.		
6	seotud sõnastiku URI	Viide seotud sõnastiku URI-le, esitatakse URI-vormingus. Märkus: RIHAKese rakendus võimaldab seotud sõnastiku valimist kasutajaliideses, URI täidetakse rakenduse poolt automaatselt.	0..n	http://rihake/70006317/BV/12c6725b-3778-a5ab-7445-2635d99ea4e7
7	kasutusele võtmise kuupäev	Sõnastiku kasutusse võtmise kuupäev. Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP)	1..1	2002-09-23
8	viimase muutmise kuupäev	Sõnastiku viimase muutmise kuupäev. Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP)	0..1	2021-10-19

2.2.3 Andmesõnastiku termini kirjeldus

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
1	termin	Mõistet tähistav (liit)sõna või mitmest sõnast koosnev liittermin. Märkus: oluline on teada, et iga termini taga on teadmusüksus ehk mõiste, kuid kõik mõisted on esitatud terminite ehk oskussõnadena. Andmesõnastiku terminid ja mõisted on seotud ärisõnastiku terminite ja mõistetega ning kasutavad terminite tähistamisel ärisõnastiku sõnavara.	1..1	majandustegevuse alustamise kuupäev; diislrongi vaguni alaliik; müügipakkumise number; ehitise suletud netopind
2	määratlus	Kindlast terminiallikast võetud definitsioon või selgitus.	0..1	Müügipakkumise number on igal aastal ühest algav neljakohaline number, mis pannakse pakkumisele selle registreerimisel.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
		<p>Võimalusel kasutatakse sobivat ärisõnastiku termini määratlust. Sobiva termini määratluse puudumisel ärisõnastikus koostatakse uus termini selgitus andmekirjelduse koostamise käigus.</p> <p>Kui termin on end ise lahti seletav, pole otstarbekas elementi dubleerivalt täita.</p> <p>Märkus: elemendi nimetus on „määratlus“, kuid selle alla kuulub ka selgitus, mis ei ole definitsioon.</p>		Hoone suletud netopind on kõigi korruste suletud netopindade summa
3	termini URI	<p>Vastavalt kokkuleppele konstrueeritud viide URI-vormingus.</p> <p>Märkus: RIHAKese rakenduses luuakse igale terminile URI automaatselt.</p>	0..1	http://rihake/70006317/DD/89c0607b-2940-4b67-8783-2817c92c2ce4/term1234
4	allikas	<p>Viide terminiallika nimele või pealkirjale.</p> <p>Märkus: terminiallikad on näiteks valdkonnasõnastik, standard või kirjeldus. Terminiallikaks võib olla ka õigusakt.</p>	0..1	avaliku teabe seadus; soojustehnika sõnastik
5	kehtivus	<p>Märge selle kohta, kas termin on kasutusel.</p> <p>Termin võib olla kasutusest maha võetud mitmesugustel põhjustel, näiteks andmekoosseisu muutuse tagajärjel.</p> <p>Märkus: kui element ei ole täidetud, eeldatakse, et termin on kasutusel.</p>	0..1	Võimalikud väärtused on: jah ja ei või nende muul kujul tähised: true ja false jms.
6	loomiskuupäev	<p>Kuupäev, mil termini kirjeldus lisati andmesõnastikku.</p> <p>Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP).</p>	0..1	2018-02-16
7	muutmiskuupäev	<p>Kuupäev, mil termini kirjeldust viimati muudeti.</p> <p>Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP).</p>	0..1	2022-12-11

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
8	seos ärisõnastiku mõistega	Viide tähisele ärisõnastikus. Märkus: RIHAKEse rakendus võimaldab kasutajaliideses siduda ärisõnastiku ja andmesõnastiku termineid. URI-vormingus viide lisatakse RIHAKEse rakenduses automaatselt.	0..1	andmesõnastikus: müüdnud erimärgistatud kütuse kasutusotstarve – ärisõnastikus: erimärgistatud kütus; andmesõnastikus: jaamavahe blokeering, raudteetruup – ärisõnastikus: raudteeinfrastruktuur
9	seos ärisõnastiku mõistega URI	Viide seotud ärisõnastiku mõiste URI-le, esitatakse URI-vormingus.	0..1	http://rihake/70006317/BV/12c6725b-3778-a5ab-7445-2635d99ea4e7/term1234
10	märkused	Andmesõnastiku mõiste ja termini koostamist, kasutamist jms avav kirjeldus.	0..1	Ilmselt muutub haldusreformi tulemusena. Kasutusotstarve ebamäärane

2.2.4 Ärisõnastiku termini kirjeldus

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
1	termin	Kasutusel olevat mõistet tähistav termin, tavaliselt üks või mitu selget erialast tähendust omavat sõna.	1..1	elektrivõrk spordiklubi liiklusõnnetus
2	termin (inglise keeles) ¹⁵	Mõiste tähistus inglise keeles.	0..1	(vastavate terminite ametlik või kasutuskontekstist tulenev tõlge)
3	määratlus	Mõistele antud määratlus ehk definitsioon või selgitus.	1..1	Seletavas sõnaraamatus: püsielukoha riik – riik, kus inimene on pidevalt elanud või kavatseb elada vähemalt 12 kuud. Standardis: tesaurus – märksõnastik või struktureeritud sõnastik, milles iga mõiste kohta on esitatud terminid ning mis on organiseeritud, tuues selgelt välja mõistete

¹⁵ Andmekirjeldus ja sõnastik võivad olla läbivalt mitmekeelsed, kuid käesolevas standardi versioonis on ingliskeelsed kirjelduselemendid toodud välja ainult nende elementide kohta, mis on selliselt olemas rakendustes RIHAKE või avaandmete teabevärv.

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
				vahelised suhted ning milles eelisterminitele on lisatud sünonüümid või osasünonüümid. Õigusaktis: Üksikandmed käesoleva seaduse tähenduses on konkreetset statistilist üksust iseloomustavad detailsed andmed.
4	määratlus (inglise keeles)	Mõiste määratlus või selgitus inglise keeles.	0..1	(vastavate terminite ametlik definitsioon või kasutuskontekstist tulenev tõlge)
5	termini URI	Vastavalt kokkuleppele konstrueeritud viide URI-vormingus. Märkus: RIHAKese rakenduses luuakse igale terminile URI automaatselt.	0..1	http://rihake/70006317/BV/12c6725b-3778-a5ab-7445-2635d99ea4e7/term1234
6	allikas	Terminiallika nimi või pealkiri. Märkus 1: terminiallikad on näiteks valdkonnasõnastik, standard või kirjeldus. Terminiallikaks võib olla ka õigusakt. Märkus 2: terminiallika nimi või pealkiri võib olla esitatud ka lingina.	0..1	Statistikaleksikon; Estterm (Eesti Keele Instituudi mitmekeelne terminibaas); http://termin.eki.ee/esterm/
7	on eelistermin	Kirjelduselement näitab, kas termin on sünonüümidega võrreldes eelistatav või mitte.	0..1	Võimalikud väärtused on: jah ja ei või nende muul kujul tähised: true ja false jms.
8	on kõrgeim tase	Kirjelduselement näitab, kas hierarhilises sõnastikus on termin kõige ülemisel tasemel või mitte. Mõisted võivad omavahel suhestuda. Üks suhte tüüp on hierarhiline suhe. Kõige laiem või suurema mahuga mõiste on hierarhilises sõnastikus kõrgeima taseme mõiste.	0..1	Võimalikud väärtused on: jah ja ei või nende muul kujul tähised: true ja false jms.
9	on grupeeriv	Kirjelduselement näitab, kas termin rühmitab mõisteid või mitte. Mõisted võivad omavahel suhestuda. Grupeeriv mõiste on selline, mis seob teised mõisted erinevate kriteeriumite	0..1	Võimalikud väärtused on: jah ja ei või nende muul kujul tähised: true ja false jms. temaatiline grupp: - kõik auto osad

#	Elemendi nimetus	Määratlus ja kasutamine	Kohustuslik / korduv	Näide
		alusel. Mõisted grupeeruvad temaatiliselt või kasutuskontekstist lähtuvalt Grupeeriv mõiste võib olla vorm või dokumendi liik või ka üldine valdkonna mõiste.		- raudteeinfrastruktuuri komponendid kasutuskontekstist lähtuv grupp - kogu laos olev sortiment
10	on seotud	<p>Kirjelduselement näitab, millise seose tüübi kaudu on mõisted omavahel suhestunud. Seose tüübid on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hierarhiline suhe – mõiste on kitsam või laiem; • assotsiatiivsuhe ehk lihtsalt seos; • grupeeriv suhe – mõiste on ise grupeeriv või kuulub gruppi. <p>Assotsiatiivsuhe väljendab seost mõistete vahel, mis on omavahel seotud semantiliselt või kontekstuaalselt ning seos ei ole hierarhiline. Mõistete vahel kirjeldatakse see seos, et näidata sünonüüme ja alternatiive või seost kindlas kasutuskontekstis.</p> <p>Hierarhilises suhtes mahub kitsam mõiste laiemasse täielikult.</p> <p>Grupeeriv suhe on olemuselt assotsiatiivsuhe, milles mõisted on seotud kontekstuaalselt ja kontekst on andmestik või osa sellest.</p>	0..1	<p>assotsiatiivsuhe</p> <ul style="list-style-type: none"> - linnud ja ornitoloogia - raudtee ja sõidupiirkond <p>hierarhiline suhe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - arst - kirurg - perearst <p>C - Töötlev tööstus 10 - Toiduainete tootmine 105 - Piimatoodete tootmine</p> <p>grupeeriv suhe</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontaktandmed - (koha)adress - adressaat
11	loomise kuupäev	<p>Kuupäev, mil termini kirjeldus lisati ärisõnastikku.</p> <p>Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP).</p>	0..1	2022-02-16
12	muutmise kuupäev	<p>Kuupäev, mil termini kirjeldust viimati muudeti.</p> <p>Kuupäev esitatakse ISO 8601-1 vormingus (AAAA-KK-PP).</p>	0..1	2022-12-11
13	märkused	Ärisõnastiku mõiste ja termini koostamist, kasutamist jms avav kirjeldus.	0..1	Ilmselt muutub haldusreformi tulemusena; Kasutusotstarve ebamäärane